

**RAPPORT FRA BEFARING OG
PRØVEFISKE I SALVASSDRAGET 1-3 JULI
1986.**

**Fiskeforvalter Anton Rikstad, fylkesmannen i Nord-Trøndelag,
miljøvernavdelingen, Steinkjer.**

RAPPORT FRA BEFARING OG PRØVEFISKE I SALSVASSDRAGET 1.-3.7-1986

Målsettingen med befaringen og prøvefisket var å få en oversikt over betydningen av Salsvassdraget som laksevasdrag. Befaringen ble foretatt 1.-3. juli 1986 med Ivar Storø som kjentmann og trivelig reisefølge.

Salsvassdraget munner ut i Foldfjorden v/Salsnes. Moelva danner forbindelsen mellom sjøen og Salsvatnet og er ca 1 km lang. Moelva ble ikke undersøkt under denne befaringen. Salsvatn ligger 9 m.o.h.² og har et areal på 44,6 km². Nedslagsfeltet er 425 km² og middelvassføringa i Moelva er ca 23,6 m³/s. Salsvatn er fylkets dypeste innsjø med sine 464 m (opploddet av NVE, hydrologisk avd.). Middeldybden er 155 m. Teoretisk oppholdstid er 9,5 år. I botnlagene er det målt 29% saltvatn (Bøyum 1973).

Følgende elver/bekker ble undersøkt: Hendelva, Eida/Sakselva, Helsåa, Skrøvdalselva, Anbudalselva, Strømmen nedre og Kovabekken. Vannstanden var lav for årstiden under befaringen. Elektrolyttisk ledningsevne var lav i alle elver.

Undersøkelse av fisketetthet er foretatt med elektrisk fiskeapparat ved tilfeldig fiske i ulike deler av elvene. Tetthet av fiskeunger er angitt som god, middels og lav.

God	tetthet	- ca 50 fisk pr 100m".
Middels	"	- ca 20 " "
Lav	"	- mindre enn 10 fisk pr 100m"

Bildet viser Moelva ved utløpet av Salsvatnet.

Bildet viser Moelva ved utløpet av Salsvatnet.

Skrøvstadelva

Strekningen fra Skrøvstadvatn til Skrøvstad gard består av loner med finkornet botn og noe innslag av stein. Fra garden og ca 1 km oppover består elva av loner og småstryk med grus/sand. Gyteområder. Middels tetthet av yngre laksunger, noe aure.

Øverst går Skrøvstadelva over i grov stein og blokk. Lav tetthet av eldre laksunger. Svært lite begroing. Laksen stopper ved en foss ca 200 m ovenfor betongbru. Lakseførende strekning i Skrøvstadelva er totalt ca 4 km.

Sideelva opp til Skrøvstadfossen består øverst av grov stein og blokk. Elva renner roligere med finere botnmateriale nederst. En stor kulp. God fiskeplass. Middels til lav tetthet av laksunger. Lite begroing.

Øvre del av Skrøvstadelva. Laksen stopper ved fossen i bakgrunnen.

Helsåa

Helsåa munner ut i østre enden av Salsvatn ca 2 km fra Strømmen. Helsåa er lakseførende til foss ca 300 m ovenfor Helså tjønna, ca 2 km fra Salsvatn. De nederste ca 500 m av elva består av stor stein og blokk med sterk/middels strømhastighet. Her var tettheten av fiskeunger middels/lav, med overvekt av aure (ca 60/40). Etter ca 500m skifter elva karakter og får finere botnsubstrat. (grus/stein) Dette strekker seg opp til Helsåfossen ca 800m fra Salsvatn. Her ble det registrert årsyngel av både laks og aure. Gyteområde.

Helsåfossen er ca 2 m høy og skaper ikke vesentlig oppgangspå problem for fisk. Nedenfor fossen er det en dyp kulp og god fiskeplass.

Strekningen mellom Helsåfossen og Helså tjønna består av grovere botnmateriale (stein/blokk) med middels/sterk strømhastighet. Årsyngel av laks ble registrert ved utløpet av Helså tjønna.

Totalt sett var tettheten av laksunger lav i Helsåa. Det var lite begroing i elva. Elva har få kulper og ble i sin tid kanalisert for å lette tømmerfløytinga. Ved tilfeldig elfiske ble det fanget 25 laksunger, 21 aureunger og 2 ål.

Helsåfossen .

Eida/Sakselva

Strekningen mellom Salsvatn og Sakstjønna kalles Eida. Ovenfor Sakstjønna starter Sakselva. Eida er ca 600m og består av storstein og blokk. Vasshastigheten er relativ stor på grunn av kanalisering. Få kulper. Tettheten av fiskeunger var lav i Eida, med unntak av utløpsosen fra Sakstjønna, hvor det var middels tetthet av laksunger. Aureunger dominerte i de nedre 500 m av Eida (30 aure - 5 laks)

Sakstjønna er ca 1 km². Sakselva er stilleflytende de første 400 m ovenfor Sakstjønna. Deretter går den over i middels strømhastighet med stein og grus. Her var det lav til middels tetthet av laksunger samt noe aure.

3-400 m nedenfor Litjfossen skifter elva karakter og blokk og storstein danner botnsubstraktet med middels strømhastighet. Laksunger dominerte og tettheten var ca 20 pr 100m². Noe aureunger. Sjølve Litjfossen består av blokk og fjell. Lav tetthet av laksunger. God fiskeplass. Vassføringa i Sakselva var større enn Hendelva og Helsåa.

Ca 300 m ovenfor Litjfossen går Sakselva over i loner med småstryk i mellom. Grus og stein. Middels/lav vasshastighet. Lav tetthet av laksunger.

Laksen kan komme til Storfossen, ca 8 km fra Salsvatn.

Strømmen, nedre

Strekningen mellom Salsvatn og Straumtjønna utgjør Strømmen nedre. Strekningen er kun ca 50 m og består øverst av grus/skjellbanker. Nedenfor brua blir botnsubstratet grovere. God fiskeplass. Middels tetthet av laksunger, noe aure og en ål registrert.

Parti fra Sakselva like ovenfor Saksen gård.

Hendelva

Hendelva munner ut i Salsvatnet innerst i Breivika. Fra Salsvatn og opp til Litjvatnet (ca 400 m) er elva rasktflytende med stein og blokk. Også her er det kanalisert. Her var det god tetthet av eldre laksunger samt noe aure (ca 50 fisk pr 100m²). Elva er 5-10 m bred og hadde middels begroing.

Ovenfor Litjvatnet skifter elva karakter. Her dominerer grus og småstein, elva er bredere (ca 20m) og strømhastigheten er middels/lav. Her er gode gyteområder og årsyngel av laks ble registrert. Aure, 3-pigget stingsild og elveperlemusling ble også registrert.

Øverste 200m av lakseførende strekning av Hendelva går igjen over i grov stein og blokk. Laksen stopper i Hendfossen ca 1,5 km fra Salsvatn. De beste fiskeplassene er ved Hendfossen. Forøvrig er det få kulper i vassdraget.

Nedre del av Hendelva.

De offentlige fiskeregler for Salsvatnet er fra 3. desember 1969. Disse reglene gir adgang til fiske etter røye på dennes vanlige gyteplasser i gytetiden (altså etter 1. sept.) De sier videre at garnfiske er forbudt nærmere elveos enn 200 meter.

Samledata for vassdraget

Elv	pH	ledn.evne us/cm	lakse- førende elv	Lakse- førende vatn	vass- areal km ²
Moelva			1 km	Salsvatn	44,6
Helsåa	5,9	21	2 km	Helsåtjønna	0,3
Hendelva	5,7	25	1,5 km	Litjvatn	0,2
Eida/ Sakselva	5,9	17	8 km	Sakstjønna	1,0
Skrøvestadelva	5,9	20	4 km	Skrøvestadvatn	3,0

Konklusjon:

Salsvassdraget er et unikt vassdrag både i fylkes- og landsmålestokk. Vassdraget har gode bestander av laks, sjøaure, aure, røye og ål. Salsvatn er et av landets dypeste innsjøer med sine 464 m. Vassdraget er ikke påvirket av forurensning, men området er naturlig surt og noe næringsfattig.

Moelva, Helsåa, Hendelva, Eida, Sakselva og Skrøvestadelva er alle lakse- og sjøaureførende. Totalt er den lakseførende elvestrekning i vassdraget ca 17 km. Fangststatistikk finnes kun for Moelva. I Moelva fiskes årlig ca 100 kg laks og sjøaure av firmaets representanter. Lakse- og sjøaurefangstene i hele vassdraget dreier seg sannsynligvis om flere hundre kg, kanskje nærmere ett tonn. Ulovlig fiske i vassdraget er ikke et ukjent begrep.

Almenheten har for tiden god adgang til vassdraget gjennom salg av fiskekort. Bestanden av laks og sjøaure er av meget god kvalitet. Innlandsfiskebestandene i Salsvatnet er av middels til dårlig kvalitet. Det hevdes at særlig røyebestanden har gått tilbake i kvalitet.

Tiltak

Kvaliteten på innlandsfisken tyder på at beskatningen er for liten. Botngarnfiske bør intensiveres og fiske på røyas gyteplasser bør tillates. Dette kommer i liten konflikt med fiske etter laks- og sjøaure. Helgefiredningen for garnfiske etter innlandsfisk kan oppheves.

Fiskerne bør pålegges å gi fangstoppgaver, i alle fall for laks og sjøaure. Fiskeoppsynet i vassdraget bør intensiveres. Informasjon om fiskemulighetene i vassdraget bør bedres.

Strømmen, øvre

Strømmen øvre er strekningen mellom Straumtjønnå og Skrøvstadvatn, totalt ca 50 m. Elva ble ikke elfisket. God fiskeplass.

Skrøvstadvatn

Skrøvstadvatn er ca 3 km². Vatnet har en stasjonær bestand av røye og aure i tillegg til laks og sjøaure. Vatnet ble ikke prøvefisket.

Prøvegarnsfiske i Salsvatn

Det ble nyttet en botngarnserie bestående av følgende omfar: 14, 16, 18, 22, 24, 30. I tillegg ble det brukt to flytegarn, 14 og 22 omfar. Første natta ble garnserien satt i østre enden av Salsvatn (v/Strømmen). Andre natta ble garna plassert i Breivika. Totalfangsten var følgende:

11 laks (0,9 - 1,5 kg)
2 sjøaure (0,8 - 1,0 kg)
24 innlandsaure (0,05 - 0,4 kg)
11 innlandsrøye (0,1 - 0,2 kg)

Laksen ble fanget på 14 omfars flytegarn. 30 omfars botngarn ga størst fangst av innlandsfiske. Innlandsauren var småfallen og kvit i kjøttet, men hadde lite parasitter. Røya var mager, vokste seint og hadde mye innvollsparasitter (måsemark). Laks og sjøaure var av topp kvalitet. Materialet er for lite til å dra mer detaljerte konklusjoner.

Fiskeforvaltning

Firma Albert Collett er grunneier i størsteparten av vassdraget. I 1986 var stangfiskeprisene for døgnkort, 2-døgnskort, sesongkort og familiekort henholdsvis 50, 75, 100 og 150 kr. Oterkort kostet kr 50,- og garnkort kr 200,-. Fiskekortet gjelder for firma Albert Collets eiendommer i Fosnes og Nærøy kommuner med visse unntak.

For laksefiske i Helsåa, Øvre og Nedre Strømmen, Skrøvstadelva, og Hendelva er det kun døgnkort. Det er begrensning på 3 kort pr døgn pr elv. I Moelva selges ikke fiskekort.

I Salsvatn tillates fiske med botngarn etter innlandsfisk med inntil 3 garn pr kort. Største tillatte maskevidde er 22 omfar (29mm). Garnfiske er kun tillatt i perioden 1. mai - 1. september. I tillegg praktiseres av en eller annen grunn helgedagsfredning for garnfiske. Dette er unødvendig iflg fiskelovgivningen, forutsatt at det ikke fiskes etter laks eller sjøaure.

